

Oppsett klimatiltak budsjett 2022-2025

Utsleppssektor	Nr.	Klimatiltak	Reduserte utslepp [tonn CO ₂ e]					Ansvar	Måleindikator	Status v/årsrapport 2022
			2022	2023	2024	2025	2030			
Direkte utslepp, kvantifiserbare										
Fleire sektorer	1	Reduserte utslepp frå bygningsmassen	Ikke berekna					BYE	5 % reduksjon av klimagassutslepp frå den fylkeskommunale bygningsmassen samanlikna med 2021.	Metoden for innhenting av informasjon vart kartlagt i 2021, men grunna vakansar har fylkeskommunen ikkje greidd å prioritere arbeidet med å rapportere på dette i 2022.
Energiforsyning	2	Redusert straumbruk i bygningsmassen						BYE	Straumbruken per m ² på den fylkeskommunale bygningsmassen er redusert med 5 % samanlikna med 2021.	Reduksjonen i straumbruk frå 2021 til 2022 utgjør om lag 4 prosent, eit prosentpoeng mindre enn målet.
SUM			0	0	0	0	0			
Direkte utslepp, ikke kvantifiserbare										
Energiforsyning	3	Verdisystem for hydrogen	Ikke berekna					KON	1) Utarbeidd plan for kvar, når og korleis verdisystemet for hydrogen skal bli implementert i næringslivet. 2) Minst eitt prosjekt for å etablere hydrogenproduksjon er starta opp i løpet av 2022.	Det er satt i gang prosjekt innafor fornybar energi for å bidra til å etablere verdikjede for hydrogen i Møre og Romsdal. Dette inngår som ein del av prosjektet ladepunkt og energistasjonar.
Energiforsyning	4	Berekraftige energitjenester						KON	1) GAP-analyse på infrastrukturtenester er gjennomført. 2) Fullført konseptvalgsutredning for framtidig Kraftnett Nordmøre og Romsdal.	1) GAP-analyse er ikkje prioritert i 2022. 2) Det er fullført konseptvalgsutredning for framtidig Kraftnett Nordmøre og Romsdal.
Luftfart	5	Plan for energistasjonar og ladepunkt						KON	Utvikle gode kriterier og prioritere moglege lokasjoner.	Ansatt prosjektleder, kunnskapsinnhenting, inndeling av arbeidspakker, nettverksbygging, orientering interne fora og samferdselsutvalget. Første delrapport til klimasats innlevert.
Sjøfart	6									
Vegtrafikk	7									
Vegtrafikk	8	Persontransport i byområda	Samferdsel	1) Ålesund: 34 prosent auke i tal reisande frå 2021 til 2022. 2) Molde og Kristiansund: 32 prosent auke i tal reisande frå 2021 til 2022. 3) Fylket elles: 29 prosent auke i tal reisande frå 2021 til 2022.	Talet på kollektivreiser med buss (utan skoleskys) har auka med 33 prosent samanlikna med 2021. Talet på reiser med hurtigbåt har auka med 28 prosent samanlikna med 2021. Samanlikna med 2019 (før koronapandemien) viser talet på kollektivreiser (utan skoleskys) med buss ein nedgang på 11 prosent. Tala viser at dei kollektivreisande byrja å vende tilbake etter pandemien, men at også året 2022 var prega av pandemi.					
SUM			Ikke berekna							
Tiltak som bidreg til andre energi- og klimamål, klimaomstilling og klimatilpassing										
	A	Berekravskrav til kunst- og kulturaktører	Ikke berekna					Kultur	1) Det er etablert krav om at tilskotsmottakar må legge FN sine berekravsmål til grunn for eiga drift i fylkeskommunale kulturtilskot. 2) Kartlegging av kunst- og kultursektoren i Møre og Romsdal sitt klimaavtrykk er under utarbeiding.	1) Det er i tilskotsbrev for driftstilskot 2022 stilt krav om at tilskotsmottakar må legge FN sine berekravsmål til grunn for eiga drift. 2) Det er starta opp eit arbeid med å kartlegge kunst- og kultursektoren i Møre og Romsdal sitt klimaavtrykk gjennom berekravsmålingar i R8Me.
	B	Gjenbruk, bevaring og rehabilitering av eldre bygg- og anleggsmasse						Kultur	1) Rammevilkår for tradisjonshandverkarar er styrka gjennom utlysning og tildeling av to utviklingsstipend 2) Det er blitt greia ut korleis arbeidet med Møre og Romsdal som miljøfyrtårn nr. 1 skal forankrast i forvaltninga av spelemidlar til idrett- og kulturbygg	1) Det er tildelt to utviklingsstipend til tradisjonshandverkarar. Eit til gipsmakar og eit til snekker. 2) Det vart sendt eit politisk vedtak (sak U-31/22) til Kultur- og likestillingsdepartementet for å styrke forankringa av berekravsmåla i føresegnene for spelemidlordninga.
	C	Skadeverknad av tiltak på fylkesveg						Samferdsel	1) Tap av dyrkemark og myr ved vegutbygging på fylkesveg blir rapportert (tal dekar) Måltal: 0	Samferdselssektoren har lagt målet om å ikkje ha tap av dyrkemark og myr ved vegutbygging på fylkesveg til grunn for si verksemd. Det har blitt bygd ned 0,6 dekar i samband med utbetring av vegen mellom Austnes og Ull.
	D	Avfallshandtering						Samferdsel	1) Dokumentere at gjenbruk av vegutstyr i utbyggingsprosjekt er vurdert der det er aktuelt. 2) Dokumentere at gjenbruk er vurdert i førebunde arbeid i alle FRAM sine nye driftskontraktar	1) Gjenbruk av vegutstyr i utbyggingsprosjekt er vurdert der det er aktuelt. 2) Gjenbruk er vurdert i førebunde arbeid i alle FRAM sine nye driftskontraktar.
	E	Auka gjenbruk og resirkulering i fylkeskommune						BYE	1) 50 % gjenbruk av inventar og utstyr i fylkeskommunale byggprosjekt. 2) 5 % reduksjon i restavfall frå fylkeskommunale skolebygg. 3) Oversikt over inventar i andre fylkeskommunale bygg er utarbeidd.	1) I samarbeid med næringslivet er det gjennomført gjenbruk av all innreiing og inventar ved Waterfronthotellet i Ålesund. Innreiinga (veggar med meir) skal brukast opp att i Julsundvegen 47 og 49 i samband med etableringa av Molde berekraftthub og samlokalisering av Molde Eigedom KF og fylkeskommunen sine Bygg- og eigedomstenester. 2) Gjennom miljøfyrtårn-ordninga blir det arbeidd med reduksjon i restavfall frå fylkeskommunale skolebygg. Det er utfordringar med ulik praksis og kvalitet hos dei ulike renovasjonsselskapa, noko som gjer det vanskeleg å samanlikne resultatata frå år til år. Dette vil bli følgt opp med renovasjonsselskapa i 2023.
	F	Innovative innkjøp						BYE	Bygg og eigedomsavdelinga har gjennomført 2 innovative anskaffingar	Desse er i hovudsak knytt opp mot pågåande byggeprosjekt og realisering vil først skje ved overtaking.
	G	Klimatilpassing transportsystem						Samferdsel	Beredskapsøvingar er gjennomført i tråd med plan. Stikkrenner som vert skifta ut er dimensjonert for auka vassføring (Måltal >90%)	Det er gjennomført faste beredskapsøvingar slik at vi er godt rusta når dei verkelege hendingane oppstår. 6 av 7 planlagde øvingar vart gjennomført, den siste er utsett til 2023. Vi har også planlagt og gjennomført fleire øvingar for naudetatane, til dømes ulukker og brann i tunnel. Ei viktig oppgåve framover er å tilpasse dei mest kritiske delane av fylkesvegnettet til klimaendringar som aukar risikoen for flaum, skred og elektrisitet. Når alle dei 186 stikkrennene som vart skifta i 2022 var dimensjonert for auka vassføring.
	H	Grøne industrielle løft						KON		I 2022 vart det gjeve 5.050.000 kr i tilskot og oppdrag til ulike utviklingsprosjekt og samarbeidsprosjekt i fylket.